

ծանրանայ, պատմիչներուն համար օգտա-
կար են այդ էջերը:

Մենք կը ցաւինք ըսելու որ կարդալով
«Յուշարձան»ը՝ մեզի թէեւ սքանչացում
կը պատճառեն յեղափոխական կուսակ-
ցութեան անձնանուէր զոհողութիւնները,
սակայն երբեք չենք կրնար ներդաժիտ
ըլլալ անոնց անմիաբանութեան, անոնց
իրարու դէմ լարած թշնամութեան. նա
մանաւանդ երբ կը տեսնենք որ կուսակ-
ցամուլութիւնը ազգային շահերէն վեր կը
դասէ կուսակցական ըմբռնումները: Վանի
մէջ անուանի գործիչ զաշնակցական Արա-
մը չէ վարանած ըսելու թէ. «Իմ մէջ
հայ մարդը տարբեր կը խորհի զաշնակ-
ցական Արամէն»: Երամեան կը մեկնէ
այս խօսքը. «Ըսել կ'ուզէր թէ ազգային
և քաղաքական խնդիրներու մէջ ստիպուած
էր իր անձնական համոզումները ծախել
մէկ կողմ դնել՝ երբ կուսակցական տիրու-
թիւնը կամ կարգախօսը այդ կը պահանջէ»:

Վերջին ժամանակակից պատմութեան
ստուերագիրն է Երամեանի այս երկասի-
րութիւնը. մինչեւ 1926 թուականը կը
հասնի ան. յիշուած են այն պատմական
դէմքերն ու դէպքերը՝ զոր հեղինակը հարկ
համարած է իր «Յուշարձան»ին նիւթ ու
զարդ ընելու: Իր ինքնակենսագրութիւնն
է այն, որով իր կեանքին և իր վարժա-
րանին վրայ մանրամասնօրէն կը խօսի
զրական դէմքերու և խնդիրներու վրայ
չ'անդրադառնար, զի միշտ պատմական
սահմանէն դուրս ելլել չէ ուզած:

Մեծ անձնաւորութիւնները պատմու-
թիւնը կը ստեղծեն, ինչպէս Գրիգոր Լու-
սաւորիչ և Ներսէս Պարթեւ, որոնք չպատ-
մեցին, այլ իրենց պատմութիւնը ուրիշները
գրեցին. իսկ Համբարձում Երամեան իր
գործունէութեամբ, իր կրթական հաստա-
տութեամբ ստեղծեց իր պատմութիւնը,
և ինքն իր պատմութեան պատմիչն եղաւ:

Հ. Ս. ԵՐԵՄԵԱՆ

Un très ancien commentaire grec sur le Lévitique, conservé en arménien

(Suite, voir «Pazmaveb» 1932, p. 283)

D'un grand intérêt sont les deux passages suivants dont le second
est précédé par les titres *յեռ սակաւոց post pauca*, parce que comparés
avec l'homélie VIII sur le Lévi. d'Origène ils paraissent évidemment
dérivés de la même source.

Cod. A, 488. Cod. B, 498

ՈՎՐՈՂԵՆԻ

Պարտ է մտա և փայտին մաքրել եղիմեայ՝
զոր համարիմ մշամակ գոլ առեցելոյն ի վերայ
փրկութեանս՝ մերոյ փայտի, յորում առակեաց
ի բաց մերկացուցեալ մեզ փրկին զպիտութիւնս
և զիշխանութիւնս, որպէս ուսոյց մեզ զաւղոս-
իսկ զմանեալ կարմիր՝ տես թէ թուեցի տիպ
գոլ պատուական արեանն.

Յեռ սակաւոց

Վարկանիմ և զգոպայն՝ ի մշամակ լուացողա-
կանիմ՝ առեալ, լինելով՝ յոլովակի, և այժմ՝ ի
վերայ բորոտի յորում աւուր մաքրիցի.

1. Եղեմեա B. - 2. Փրկութեան B. - 3. Զգոպային
B. - 4. Լուացողական B. - 5. Լինել B. - 6. Այն B.

Origenis

(vers. ex Arm.)

Oportet illum et cedrino purificari ligno, quod
salutiferi nostrae salutis ligni signum esse opi-
nor, in quo infamiae nota inussit Salvator po-
testates et principatus, cum eos nobis exueret,
ut nos Paulus docuit¹. Coccum autem contortum
vide figuram praetiosi sanguinis videri.

Post pauca

Opinor et hyssopum in figuram expurgationis
susceptum, cum plerumque adhibeatur et hodie
super leprosum, quo die purificetur.

1. S. Paul. Ep. Col. 2, 15.

Procopii (Migne 87¹, 739)

Additur huic sacro lignum cedrinum, quod signum est salutaris
ligni, quo triumphavit de devictis principatibus et potestatibus Salvator
... Coccinum [propter colorem suum purpureum] typus est pre-
tiosi sanguinis ... Hyssopus adiungitur huic caerimoniae. Habet
enim virtutem purgandi.

Procopii, Cod. Monacensis graec. fol. 267v, Baehrens 409-10.

Δεῖ δὲ καὶ ξύλον καθαρισθῆναι κεδρίνῳ, ὅπερ σύμβολον τοῦ σωτηριώδους ξύλου, ἐν
ᾧ ἐθριάμβευσεν ἀπενδύσας ἡμᾶς ὁ σωτὴρ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας. Τοῦ δὲ τιμίου
αἵματος [διὰ τὸ χρώμα τὸ κόκκινον] σύμβολον.

Origenis, in Lev. Homilia VIII (Baeh. pag. 409, 16)

Indiget tamen, ut et per lignum cedrinum purificetur is qui puri-
ficatur. Impossibile namque est sine ligno crucis peccati lepram posse
purgari, nisi adhibeatur lignum in quo Salvator, sicut Apostolus Pau-
lus dicit, « exuit principatus et potestates, triumphans eos in ligno ». ...
« Coccum tortum » figuram sacri sanguinis continet [qui de
eius latere per lanceae vulnus extortus est]. « Et hyssopum ». [Hoc
genus herbae naturam habere medici ferunt, ut diluat et expurget, si
quae illae pectori hominum sordes ex corruptione noxii humoris inse-
derint. Unde et necessario] in expurgatione peccatorum [huiuscemodi
graminis] figura suscepta est.

Comme commentaire du Chap. XIVe V! 10-11 suit dans la « Ca-
tena Lipsiensis » (pages 1048-49) le passage εἰς τρία καὶ ταῦτα
ἐναντι Κυρίου cité rapporté par Migne. Nous trouvons le même passage
sous le même nom d'Origène dans la chaîne arménienne après le
vers 51 du même chapitre (code A 489-90. code B 501, 4), avec la
différence que dans l'arménien précèdent les mots *արդ սակաւին*
և *պաւլոս* qui trouvent leur confirmation dans la septième homélie sur
le Lévi. (Baehrens pages 415-24 et suiv.) et dans Procope (Migne 739,
code Monacensis 358 fol. 267^v cité par Baehrens, pages 415-24 suiv.).
Toutefois dans l'homélie nous avons dans tout le passage une plus
grande amplification tandis que dans Procope, nous n'avons qu'un très
court résumé. Les mots « Igitur primus agnus qui pro delicto est . . .
. . . dignus existit altaribus. Ovis autem quae post agnos assumitur,
quantum conicere in tam difficilibus locis valemus »
confirment le texte d'un commentaire en étroit rapport avec l'homélie
représenté plus intégralement par l'arménien que par l'actuelle ré-
daction de Procope et par le passage de la Catena Lipsiensis.

Ուր-գիւն
(Cod. A, 490; Cod. B, 501)

I) Արդ առաջինն գառն, որ յաղագս յանցանքն, նմանի զոր արու-թիւն մատուցանելի մա-քրողական որոց յան-ցեալն. իսկ երկրորդն երկի ինն պատու ընդ-րովին արժանի գորով, և ամենեւին վերադրիլ Աստուծոյ, կերակուր եղեալ հրոյ սեղանոյն. Զմտաւ ածեմ թէ այս պիտեալքս դժուար-որս իմացուածովք իցէ, զի յետ գառանցն ա-ռեալն՝ ոչխար յարա-մնացեալքն յորոչէ՞ մա-քրեցելոյն են պատուք. II) Յերիս անջատեալ բանիս զմատուցեալն. մի զլուծումն որոց յա-ռաջագոյն մեղաւ. իսկ միւսն եւս զընդունիլ վե-րադրիլ՝ Աստուծոյ. իսկ միւսն եւս՝ վերաբերեալ ինմա զմաքրեալն ինմա-նէ եղիլոցն. Նա ուրեմն եւ երեք տասանորդք մաշուցն առեալ իննին. զի միմ տասանորդ ընդ սպանելոյն՝ գառնի վե-րաբերեցի, և երկրորդն ընդ միւսոյն, և երրորդն ընդ ոչխարին. Ան այ-ժըմ ի վերայ հիմնգորդ-դին մաքրութիւն՝ ու-մի ոչ ալիւր ալ մաշի, որ է մշանակ միւթոյ մաքուր հացի. և զայն եղովն՝ զանգեալ որ որ-պէս կերակուր լոյս. լոյս ի պետս և ոչ հրոյ կատարումն իննի ա-ռեալ ումի և ըստ ին-քեան առանց ի գանգա-մելն ընդ մաշուցն՝ ա-ռելոյ իւրոյ. եւ ի ձեռնն¹⁰ քանակային վերաբե-րեալ չափ ճաշակի¹¹. և ամենեւին թուի ինն քանակային պետս¹² զոր զկացուցէն քանակայն որ մաքրէն զմարդ մա-քրեալն, և զայն առաջի Տեառն:

Origenis
(versio ex Arm.)

I) Igitur prior agnus pro delicto virtus vi-
detur esse quae ea in
quibus ille peccaverit
mundet. Alter videtur
mihi fructus integre
dignus esse qui omnino
Deo offeratur, cum ignis
altaris nutrimentum
fiat. Mihi mente effingo,
si hoc potest (contin-
gere) in huiusmodi sen-
sibus deprehensu diffi-
cilibus, ovem quae post
agnos assumatur, per-
manentes in animo eius
qui mundatus sit, si-
gnificare fructus.

Origenis (Cat. Lips.)

II) Εἰς τρία ὁ λόγος διαι-
ρεῖ τὰ ἀναφερόμενα· ἐν
μὲν τὴν λύσιν τῶν προ-
μαρτημένων· ἐν δὲ τὸ
ὅλον ἀναφέρεισθαι τῷ
Θεῷ, ἕτερον δὲ, τὸ ἀνα-
φερόμενον ἐπ' αὐτόν, τὸν
καθαριζόμενον ἐπ' αὐτόν
τὸν καθαριζόμενον τῶν
ὑπ' αὐτοῦ γενομένων· τὰ-
χα δὲ καὶ τὰ τρία τῆς
σεμιδάλεως δὲ κατὰ πα-
ραλαμβάνεται ἵν' ἐν μὲν
τῶν δεκάτων τῷ σφαζο-
μένῳ ἀμνῷ συνανενεχθῇ,
καὶ τὸ δεῦτερον τῷ λοι-
πῷ, καὶ τὸ τρίτον τῷ προ-
βάτῳ· ἡ δὲ τοίνυν ἐπὶ τῷ
πέμπτῳ καθαρισμῷ ἔχει
οὐχὶ ἄλευρον, ἀλλὰ σε-
μιδάλην, ὅπερ σύμβολόν
ἔστιν ὕλης ἄρτου καθα-
ροῦ καὶ ταύτην ἐλαίῳ
πεφυραμένην· ὅπερ ὡς
τρέφον φῶς, φωτὸς χρεῖαν
καὶ οὐ πυρὸς ἐπιτελοῦν
παραλαμβάνεται· ἔχει δὲ
αὐτὸ χωρὶς τοῦ εἰς φύ-
ρασιν τῆς σεμιδάλεως πα-
ραλαμβάνομένου ἐλαίου,
ἐλαίον, ὃ διὰ τοῦ ἱερέως
ἀναφέρεται, μέτρον κο-
τύλης τυγχάνον· καὶ πάνυ
δοκεῖ μοι ἱερέως δέεσθαι
τὸ, στήσει ὁ ἱερεὺς ὁ κα-
θαρίζων τὸν ἄνθρωπον,
καὶ ταῦτα ἐναντι Κυρίου.

Procopii
(Cod. Monacensis)

ὁ μὲν οὖν «περὶ πλημ-
μελείας ἀμνός» ἀνδρα-
γάθημα καθαιρετικὸν ἡ-
μαρτημένων· ὁ δὲ «ὁλο-
καρπούμενος» ἡδὴ καρ-
πὸς ἄξιός ὢν καὶ δι' ὅλων
ἀνατεθῆναι τῷ Θεῷ τρο-
φὴ τῷ πυρὶ «τοῦ θυσια-
στηρίου» γινόμενος. Μεθ'
οὗς «τὸ πρόβατον» οἱ
παράμειναντες τῇ ψυχῇ
τοῦ καθαριζομένου καρ-
ποὶ ἐπ' αὐτόν ἀναφερόμε-
νοι τὸν καθαριζόμενον.

Origenis
Homilia VIII in Lev.

Igitur primus agnus,
qui pro delicto est, vi-
detur mihi virtutis ip-
sius formam tenere
quam assumpsit is qui
erat in peccatis
Secundus vero «agnus»
videtur figuram tenere
illius iam recuperatae
virtutis, per quam . .
. integrum se
et ex integro obtulit
Deo et dignus existit
divinis altaribus. Ovis
autem, quae post agnos
assumitur, quantum
conicere in tam diffi-
cilibus locis valemus,
fecunditatem puto
quod designet
qua post omnia in bo-
norum operum foetibus
utitur et innocentiae
fructibus pollet
.

Et pour le moment, tout en nous limitant, aux documents origé-
niens que nous avons exhibés, nous nous permettons de soutenir dès le
présent que, ou ces morceaux dérivent d'une première édition du Com-
mentaire de Procope, ou bien Procope se servit d'un Commentaire
préexistant, source commune à la chaîne conservée en arménien.

Ce sont vingt-six les passages qui portent le nom d'Origène. Zarb-
hanalian a reporté les «incipit» et les «explicit» de ces passages
dans son «Catalogue des anciennes traductions arméniennes» (pages
650.2). Ce que nous avons dit est plus que suffisant, il nous semble,
pour démontrer, dès le présent, qu'à propos de la «chaîne arménienne»
il n'existe pas l'exacte objection qu'autrefois Eisenhofer faisait à Cohn¹
à propos de l'identification de la chaîne de Nicéphore avec l'oeuvre de
Procope: Wo findet sich aber in C. L. eine so angedehnte Benutzung
der Homilien des Origenes . . . ?². La chaîne arménienne et le com-
mentaire de Procope profitent tous les deux des passages dérivés d'un
commentaire ou des *scholia* au Lévitique.

Passons à parler maintenant des passages de Cyrille. En nombre et
largeur ils surpassent tous les autres: comme nous avons déjà remar-
qué, ils sont reportés intégralement et excepté quelques exceptions ils
dériverent du traité: *De adoratione in spiritu et veritate*. Voyons quelque
exemple:

Cyrilli Alexandrini
(Cod. A, 443; Cod. B, 382)

Թաւշի և ոչխարն¹ լուանի և
փորորին ըստ հանգոյն յղա-
մակի զուարակին. և հանել ի
սեղանն աւրինադրէ դարձեալ.
նոյն բանի և տեսութեամբ ե-
լանէ, սակայն ումի ինն փոփո-
խութե² քանզի զհնամիւր³ զու-
արակն⁴ ի կողմանց⁵ սեղանոյն
առ հիւստեալ. զի հարաւա-
կողմն է գաւառն հրէաստանի.
իսկ գառ ծովեզերքն հիւսիսա-
կողմանց⁶ անթիւ ազգաց հոյը
բաժանեցիմ⁷ ի գաւառս և ի քա-
ղաքս բնակեալք. Արդ մշանակէ
սրբազանս զոր աստուծոյ. և
զնոյնս զհիւստեա ժողովուր-
դոց՝ որպէս զկողմամբ հիւսի-
սոյ՝ զհնու զգառնն. Զայս և
փրկիչն յաղագս հեթանոսաց
հաւատիցն¹⁰ մախաձայնէր ասե-
լով՝ քե և առ ոչխարք ևս իս, որ
նէ ևս յալս գաւառք ևս զայն¹¹ ևս.

S. Cyrilli, De adoratione
in spiritu et veritate
(Migne, PG. 68, pag. 1017,
lin. 25-44.)

Մեկնէտաւ
.
.
.
.
էլէ քոյմն.

պարտ է ինն ածել աշար, ևս եղիցին
մի հաւառ ևս մի հոգիւ:

1. յաւշի ոչխարն B. - 2. ի սե-
ղան բանիւն և փոփոխ. B. - 3.
Զհնամիւր B. = ἡ σφαγή, զհնա-
ցի A. - 4. Զուարակ B, զուարակն
B. - 5. Կողմն B. - 6. Աս B
հիւստեալոյն B. - 7. Բաժանեցան
B. - 8. Զժողովուրդոն B. - 9. Հի-
սուսոյ B. - 10. Հոգիւ B. - 11.
Զայն B.

Procopii, in Lev.
(Pag. 700, lin. 21-3.)

Caeterum reipsa plura prae-
stitit quam promisit. Nam
innumerae gentes sitae fue-
runt, respectu habito Jerusa-
lem oppidi, in septentrionali
tractu, de quibus loquitur Chri-
stus: «Et alias oves habeo, quae
non sunt de ovili isto».

1. Մատուցեալ B. - 2. Առեալ B. 3. Յարամնացեալքս ի յողաջ B. - 4. Միւսն փրկիչն B. - 5. Միւսն սպանելոյն B. - 6. Միւսն միւսոյն B. - 7. Մաքրութեան B. - 8. Իւրով B. - 9. Նաշնոյն B. - 10. Իւրոյ և զի ձեռն B. - 11. ճաշակոյ B. - 12. Քանակայապետս () B.

1. Cohn Zur indirecten Ueberlieferung Philos (Jahrbücher für protestantische Theologie, 1892,
pagg. 475-80).
2. Eisenhofer, l. c., pag. 15.

Comme l'on voit l'arménien reproduit intégralement le texte grec excepté les mots dont se sert Cyrille pour donner une forme dialogique au discours; c'est à dire la question de *Palladios* Τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ τοῦδε λόγος; et le mot de réponse: Ἀληθές. Cette suppression de la forme dialogique est aussi observée toujours.

Ailleurs la chaîne arménienne laisse clairement voir comment Procope dans son commentaire supprime des mots de Cyrille pour les substituer par des traits équivalents d'Apollinaire, ou qui sont à son avis plus efficaces. Le passage de Procope « *Haec vero iudicia* (700, 47, 51) dérive de Cyrille. *De adorat. in spir. et ver.* Migne PG 68. pag. 1920 ABC. En effet, les mots *haec vero volatilia nobis in memoriam redigunt Christum* doivent avoir été introduits par le compilateur de même que les mots « *tales . . . dicentes* » tandis que ce qui reste n'est qu'une réduction du passage de Cyrille déjà cité. A cette place, dans l'arménien nous avons deux passages entiers, tandis qu'un passage tout entier est négligé comme nous remarquons ici-bas. Au contraire appartient certainement à Apollinaire le passage « *Si quidem Deo* » substitué à des mots équivalents de Cyrille.

Կրիստի eiusdem (Cyr.)
(Cod. A, 443; B, 383)

Քանզի և ճշմարտապէս ի վերուստ և խօսող տառալի, մոյնինքն մամապէս և հեզմ աղանի. քանզի և յերգս երգոց զրեալ է վասն մորա՝ ձայն տառալի լսելի եղև յերկրի մէջ¹. Իսկ որպէս առաւել վերագոյն իմն հեզութեամբ² տիպ և աւրինակ մեզ, զիմքն եղեալ առաջի ասէ՝ ուսարուք յիմէն, զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ³:

Cyrilli (l. c. pagg. 1920, 9-16)

ἔστι μὲν γὰρ ἀληθὺς
καρδία

(Ibidem, 1920, 16-32)

Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ αὐτοῖς
καὶ περισσεῶν.

Procopii l. c.

[Haec vero volatilia nobis in memoriam redigunt Christum]. Ipsus enim est turtur, quae universum orbem sua voce complevit, sicuti legitur in Canticis canticorum: «Vox turturis audita est in terra nostra»⁴. Ipsus quoque est innoxia et mansuetissima columba secundum illud proloquium: «Discite a me; quia placidus (sive mitis sum) et humilis corde». [Tales sunt et sancti dicentes]: - - -

«Lingua mea meditabitur iustitiam, et toto die laudem tuam»; - - - et volentibus caedere dextram praebent sinistram quoque; si quis ipsos adegerit ad milliare unum, abeunt cum illo duo.

1. Յերկրի մերում] ըն ըրջիւք. Sed in cod. Harl. ըն տղ չղ չիւն ut apud Procopium.
2. Վերագոյնի հեզութեան B.
3. Matth. XI, 24.

4. La rédaction arménienne du passage cité présente de la leçon յերկրի մերում = ըն տղ չղ չիւն qui appartient à Procope à la place de la leçon ըն ըրջիւք de l'édition de Cyrille. Cependant la dite leçon ne surprend pas, parcequ'elle appartient à la vulgate arménienne (Cant. de Cant. XI, 12) que notre chaîne suit presque fidèlement. Il est aussi remarquable que le code *Harleianus* de Cyrille présente la même variante. Dans le même passage on observera qu'en arménien manquent les mots *προχέουσας τὸ αἷμα* qui ne se trouvent non plus dans le même code grec.

Կրիստի eiusdem (Cyr.)
(Cod. A, 444; Cod. B, 384)

զգլուիմ խառէ քանամայն և զմէ ի վերայ սեղանոյն. քանզի սուրբ է ճշմարտապէս մամապէս սրբազնագունիցն միտք և վայելչաբար վերադրեալ ամենասրբոյն Աստուծոյ. քանզի ինչ մտածութեամբք բարեաւք¹. և զճշմարիտ աստուածգիտութեանն բուրբ ամուշահոտութիւն². Զանզի խորհուրդք արդարոց ըստ զրեցելումն... և սուրբ. զի և կեանք եմ որոց³ երկիւղեալ Աստուծոյ, և հաւաստի⁴ եղեցի վասն պարտն զոլոյ առ որբով սեղանովն հեղուլ արեանց⁵. Զանզի կեանց արիւնակ է արիւնն. և ի բաց բառնիմ⁶ ի թռչնոցն արմկումքն՝ Խառէքն⁷ հանդերձ թեւոյքն, և զատեալ լինի որպէս ամալիւնակ ամենեւին. և եղեցի ճշմարիտ հաւաստի. քանզի զվաւրկութիւն մարմնական վերագոյն երեւելոյ սրբոցն վարուց, որպէս զի թուիլ⁸ իմն. և ոչ կերակրոց տակաւին պէտս ունել որովայնի. քանզի այսպիսի իմն է մամաւանդ աշխատասիրացն վարք. որք կերակրոց և մորեմ որովայնի⁹ ամփոյթ արարեալք հաշեմ զմարմին. և մեռուցանեմ զհեշտութիւնս. ազատք և վճարեալք եղեմ յամենայն աւելորդացն¹⁰. և զայս վարկամիս զի է թեւոցն ի բաց ընկեցումն.

Cyr. ibid. lin. 3253

Εἶτα τὴν κεφαλὴν ἀποκνί-
σας ὁ ἱερεὺς ἐπιτίθησιν τῷ
θυσιαστήριῳ, προχέουσας τὸ αἷμα

Ad haec ponunt caput contusum in aram Domini. [Si quidem bovis et ovis caput et pinguedo committitur altari. Caeterum quaecumque in nobis pars principalissima est et reliquis imperitat, ea vel in primis dedicanda est Deo]
Nam cogitationes iustorum sunt iudicia [Et pinguedo quae virtutis typus est nascitur ex optimo, quo pascimur alimento].

Τοῦτο γὰρ, οἶμαι, ἐστὶν ἡ τῶν
περὶ αὐτὸν ἀποβολή.

1. Բարաւք B. - 2. Անուշահոտութիւնս B. - 3. Կեանքն որոց B. - 4. Երկիւղեմ B. - 5. Եւ հաւաստի om. B. - 6. προχέουσας τὸ αἷμα om. Arm. cun, cod. Harl. 7. Բառնակ B. - 8. Խայծրեմ և արմ. B. - 9. Որպէս Թուիլ B. - 10. Որովայնի B. - 11. Աւելորդեցն B.

Les mots *Si quidem bovis . . . Deo* et «*Et pinguedo . . . alimento*» dérivent sans doute du passage d'Apollinaire que nous lisons dans le code A, page 443 et B, page 381, tandis que les mots des Proverbes XII, 5 *Nam . . . iudicia* dérivent du passage de Cyrille. Voilà le passage d'Apollinaire:

Եւ զեզինն և զոչխարինն զզլուին և զճարպն դնել ի վերայ սեղանոյն պատկերէ. զզլուին որպէս տիրագոյն նշանակ ի մէջ իշխանականիս, զոր մանաւանդ յԱստուած վերադրելի է: Եւ զճարպն՝ որպէս ի բարւոց կերակրոց գերազանցեալ առաքինութեան նշանակ, որ է գեղեցիկ կերակրոյն մերոյ կատարումն:

(A suivre)

Prof. Almo Zanolli